

Kommittémotion

Motion till riksdagen 2015/16:2736

av Camilla Waltersson Grönvall m.fl. (M)

Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen anvisar anslagen för 2016 inom utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning enligt förslaget i tabell 1 i motionen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en satsning för att utöka den allmänna förskolan till att gälla från två års ålder i stället för dagens tre år och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om ökat stöd till mindre barngrupper i förskolan och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en satsning på förstärkt tillsyn över förskolan och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en satsning på Skolinspektionen för utredningsuppdrag och kostnader relaterade till införandet av kunskapskontrakt och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en satsning på Skolverket för utredningsuppdrag och kostnader relaterade till införandet av kunskapskontrakt och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en satsning på mobbningsförebyggande arbete och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en satsning på karriärtjänster och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en satsning på karriärtjänster i utanförskapsområden och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en satsning för införandet av tioårig grundskola och tillkännager detta för regeringen.

11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en satsning på fortbildning av förskollärare och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en satsning på mer matematik på högstadiet och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en satsning på läxhjälp och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en satsning på sommarskola och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en satsning på idrott på fritidshem och tillkännager detta för regeringen.
16. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en satsning för att Skolverket ska ta fram en nationell strategi för skolans digitalisering och tillkännager detta för regeringen.
17. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en satsning på utökad rätt till komvux och tillkännager detta för regeringen.
18. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en satsning på fler platser på yrkesvux och tillkännager detta för regeringen.

Sammanfattning

Moderaterna vill se en modern skola med kunskap i fokus. Därför lägger vi fram flera förslag för att stärka läraryrket, utöka stödet till elever som halkat efter och ge elever mer undervisningstid i ämnen där resultaten har fallit.

Vi vill förbättra förskolan genom att utöka den allmänna förskolan till att gälla från två års ålder i stället för dagens tre år. Vi satsar på mindre barngrupper och förstärker tillsynen med tydligare kvalitetsgranskningar.

För att säkra likvärdigheten och stärka svaga skolor tillför vi medel till Skolverket och Skolinspektionen för att utveckla kunskapskontrakt. Genom skräddarsydda åtgärdsprogram och hjälp av bland annat lärarcoacher ska resultaten på skolor med stora utmaningar förbättras.

Vi satsar på mobbningsförebyggande arbete så att Skolverket ska kunna erbjuda ett digitalt kompetenslyft i mobbningsförebyggande åtgärder för lärare. Vi avsätter medel

för att utöka antalet karriärtjänster från 17 000 till 22 000 samt fördubblar vår tidigare satsning på förstelärare i utanförskapsområden.

Vi avsätter medel för införandet av en tioårig grundskola med fortbildning för alla förskollärare. Vi satsar också på att införa en extra timme matematik för elever i högstadiet. Vi prioriterar en satsning på läxhjälp så att det blir obligatoriskt för alla kommuner att erbjuda läxhjälp. Vi fördubblar regeringens satsning på sommarskola.

För att stimulera idrott och rörelse efter skolan satsar vi medel för att alla elever ska kunna utöva en idrott på fritis. Vi tillför också Skolverket medel för att ta fram en nationell it-strategi för skolan.

För att fler ska få möjlighet att läsa in gymnasiekompetens utökar vi rätten till att läsa på komvux och höjer anslaget för yrkesvux.

Anslagsanvisning

Tabell 1. Moderaternas förslag till anslag för 2016 uttryckt som differens gentemot regeringens förslag (tusental kronor).

Anslagsförslag 2016 för utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (M)
1:1 Statens skolverk	626 443	-34 000
1:2 Statens skolinspektion	404 182	+50 000
1:3 Specialpedagogiska skolmyndigheten	701 835	
1:4 Sameskolstyrelsen	36 038	
1:5 Utveckling av skolväsendet och annan pedagogisk verksamhet	3 484 525	-1 248 000
1:6 Särskilda insatser inom skolområdet	445 137	
1:7 Maxtaxa i förskola, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet, m.m.	4 612 000	-70 000
1:8 Bidrag till viss verksamhet inom skolväsendet, m.m.	177 355	
1:9 Bidrag till svensk undervisning i utlandet	93 900	
1:10 Fortbildning av lärare och förskolepersonal	382 226	
1:11 Bidrag till vissa studier	19 525	
1:12 Myndigheten för yrkeshögskolan	105 629	
1:13 Statligt stöd till vuxenutbildning	1 414 050	-466 000

1:14	Statligt stöd till yrkeshögskoleutbildning	2 066 960	-123 000
1:15	Särskilt utbildningsstöd	153 606	
1:16	Fler anställda i lågstadiet	1 974 000	
1:17	Skolforskningsinstitutet	40 441	
1:19	Bidrag till lärarlöner	2 884 000	-1 288 000
2:1	Universitetskanslersämbetet	135 885	
2:2	Universitets- och högskolerådet	130 283	+80 000
2:3	Uppsala universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 647 319	
2:4	Uppsala universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	2 035 864	
2:5	Lunds universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 922 512	
2:6	Lunds universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	2 088 022	
2:7	Göteborgs universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 981 236	
2:8	Göteborgs universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 481 746	
2:9	Stockholms universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 632 659	
2:10	Stockholms universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 556 592	
2:11	Umeå universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 301 247	
2:12	Umeå universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 066 217	
2:13	Linköpings universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 435 423	
2:14	Linköpings universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	825 464	
2:15	Karolinska institutet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	673 580	
2:16	Karolinska institutet: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 483 297	
2:17	Kungl. Tekniska högskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 048 011	
2:18	Kungl. Tekniska högskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	1 477 070	
2:19	Luleå tekniska universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	634 937	
2:20	Luleå tekniska universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	363 673	

2:21	Karlstads universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	614 236
2:22	Karlstads universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	223 706
2:23	Linnéuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	1 012 220
2:24	Linnéuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå	318 453
2:25	Örebro universitet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	748 128
2:26	Örebro universitet: Forskning och utbildning på forskarnivå	250 193
2:27	Mittuniversitetet: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	518 614
2:28	Mittuniversitetet: Forskning och utbildning på forskarnivå	231 067
2:29	Blekinge tekniska högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	242 276
2:30	Blekinge tekniska högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	91 134
2:31	Malmö högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	866 470
2:32	Malmö högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	137 103
2:33	Mälardalens högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	569 778
2:34	Mälardalens högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	103 690
2:35	Stockholms konstnärliga högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	194 650
2:36	Stockholms konstnärliga högskola: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå	48 744
2:37	Gymnastik- och idrottshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	94 838
2:38	Gymnastik- och idrottshögskolan: Forskning och forskarutbildning	31 509
2:39	Högskolan i Borås: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	459 299
2:40	Högskolan i Borås: Forskning och utbildning på forskarnivå	66 401
2:41	Högskolan Dalarna: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	402 150
2:42	Högskolan Dalarna: Forskning och utbildning på forskarnivå	61 333

2:43	Högskolan i Gävle: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	425 125	
2:44	Högskolan i Gävle: Forskning och utbildning på forskarnivå	90 963	
2:45	Högskolan i Halmstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	369 418	
2:46	Högskolan i Halmstad: Forskning och utbildning på forskarnivå	62 494	
2:47	Högskolan Kristianstad: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	362 953	
2:48	Högskolan Kristianstad: Forskning och utbildning på forskarnivå	52 657	
2:49	Högskolan i Skövde: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	298 093	
2:50	Högskolan i Skövde: Forskning och utbildning på forskarnivå	46 706	
2:51	Högskolan Väst: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	333 298	
2:52	Högskolan Väst: Forskning och utbildning på forskarnivå	47 538	
2:53	Konstfack: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	155 388	
2:54	Konstfack: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå	9 371	
2:55	Kungl. Konsthögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	61 679	
2:56	Kungl. Konsthögskolan: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå	6 010	
2:57	Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	125 345	
2:58	Kungl. Musikhögskolan i Stockholm: Konstnärlig forskning och utbildning på forskarnivå	9 465	
2:59	Södertörns högskola: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	386 119	
2:60	Södertörns högskola: Forskning och utbildning på forskarnivå	56 920	
2:61	Försvarshögskolan: Utbildning på grundnivå och avancerad nivå	24 136	
2:62	Försvarshögskolan: Forskning och utbildning på forskarnivå	10 421	
2:63	Enskilda utbildningsanordnare på högskoleområdet	3 023 559	
2:64	Särskilda utgifter inom universitet och högskolor	576 386	-108 000
2:65	Särskilda medel till universitet och högskolor	694 834	
2:66	Ersättningar för klinisk utbildning och forskning	2 461 782	

3:1	Vetenskapsrådet: Forskning och forskningsinformation	5 766 449	
3:2	Vetenskapsrådet: Avgifter till internationella organisationer	280 061	
3:3	Vetenskapsrådet: Förvaltning	141 109	
3:4	Rymdforskning och rymdverksamhet	372 100	
3:5	Rymdstyrelsen: Förvaltning	28 162	
3:6	Rymdstyrelsen: Avgifter till internationella organisationer	551 309	
3:7	Institutet för rymdfysik	53 695	
3:8	Kungl. biblioteket	350 540	
3:9	Polarforskningssektariatet	38 926	
3:10	Sunet	43 646	
3:11	Centrala etikprövningsnämnden	7 227	
3:12	Regionala etikprövningsnämnder	40 686	
3:13	Särskilda utgifter för forskningsändamål	112 220	
4:1	Internationella program	81 589	
4:2	Avgift till Unesco och ICCROM	30 886	
4:3	Kostnader för Svenska Unescorådet	10 093	
4:4	Utvecklingsarbete inom områdena utbildning och forskning	24 161	
	Summa	69 452 400	-3 207 000

Politikens inriktning

En förskola av hög kvalitet

Moderaterna vill skapa ökade förutsättningar för en bättre och mer tillgänglig förskola. Vi vill att den allmänna förskolan ska utökas till att gälla från två års ålder i stället för dagens tre år. Det skulle innebära att Sveriges familjer får möjlighet till avgiftsfri förskola för sina barn 15 timmar i veckan redan från det att barnet är två år gammalt. Det ger också fler familjer, särskilt de med små inkomster, ännu bättre möjligheter att kombinera familjeliv med arbete. För införandet av allmän förskola från två års ålder satsas 500 miljoner kronor 2018 och 1 miljard kronor från 2019.

Till det ska stödet till mindre barngrupper i förskolan ökas så att det uppgår till 1 miljard kronor per år. Stödet ska särskilt premiera de förskolor som arbetar aktivt med språkinläring. Så kan fler barn ges det utrymme till lek och lärande som de behöver, särskilt de som inte får det hemma. Moderaterna satsar 170 miljoner kronor från 2016 på mindre barngrupper i förskolan, så att stödet sammanlagt uppgår till 1 miljard.

Vi förstärker också tillsynen över förskolan med en tydligare kvalitetsgranskning av bland annat barngruppernas storlek.

Kunskapskontrakt

För att säkra likvärdigheten i den svenska skolan och förhindra att vissa skolor dras med dåliga resultat år efter år vill vi stärka möjligheterna till utveckling och förbättring hos svagpresterande skolor för att ge fler elever förutsättningar att klara kunskapskraven. Det behövs en tydligare koppling mellan åtgärderna som Skolinspektionen sätter upp för svagpresterande skolor och möjligheten för dessa skolor att få nationella resurser utan att det kräver ett omfattande ansökningsförande. När Skolinspektionen har upprättat en åtgärdsplan ska Skolverket kunna erbjuda skolor/huvudmän som inte når kunskapskraven ett särskilt kunskapskontrakt med nationella resurser kopplade till åtgärder som forskningen visar stärker kunskapsresultaten. Det kan till exempel handla om lärarhandledning, speciallärarkompetens, ledarskapsutbildning eller förstärkt elevhälsa.

En ny metod bör också utvecklas där speciellt utvalda lärarcoacher, kopplade till kunskapskontrakten, får tjänstledigt från sina ordinarie lärartjänster för att professionellt och målinriktat samverka med personalen i utvalda skolors arbetslag.

I de fall skolor/huvudmän inte lyckas genomföra de åtgärder som Skolinspektionen kräver ska staten kunna vidta särskilda åtgärder. Det kan bland annat innebära statligt ansvar genom att Skolinspektionen tar över huvudmannskapet för skolan för att åtgärda de brister som finns. Om Skolinspektionen bedömer att bristerna är för stora kan beslut om nedläggning bli aktuellt.

Moderaterna satsar 50 miljoner kronor 2016 och 2017 och 75 miljoner kronor från 2018 för att Skolinspektionen ska stärka tillsynen och genomföra föreslagna utredningsåtgärder.

Vi vill också att Skolverket får ett uppdrag att utforma en plan för hur alla ämnen skulle kunna utvecklas likt Matematiklyftet samt ett uppdrag att utreda och tydliggöra ansvarsfördelningen mellan stat och kommun. För dessa åtgärder, samt åtgärder kopplade till utformandet av kunskapskontrakt, tillförs Skolverket 5 miljoner kronor.

Mobbningsförebyggande arbete

Alla elever har rätt att känna sig trygga i skolan. Tyvärr är mobbning fortfarande ett stort problem. Vi vill därför satsa 2 miljoner kronor för att Skolverket i samråd med Skolinspektionen, Brå och Folkhälsomyndigheten ska utarbeta en webbaserad pilotmodell, liknande Matematiklyftet, med syfte att kunna erbjuda ett digitalt kompetenslyft i frågor som rör att förebygga mobbning, våld och kränkningar i skolan.

Karriärtjänster

Karriärtjänsterna har varit betydelsefulla. I sin granskning av den svenska skolan lyfter OECD bland annat fram vikten av goda karriärvägar för att höja läraryrkets status. Därför vill vi fortsätta bygga ut antalet karriärtjänster så att de uppgår till 22 000 tjänster. För detta avsätts 186 miljoner kronor 2016, 316 miljoner kronor 2017 och 496 miljoner kronor 2018 och 2019. Vi förstärker även anslagen till vår tidigare satsning på fler karriärtjänster i utanförskapsområden genom att avsätta dubbelt så mycket medel som tidigare. Från och med 2016 ökar anslaget från 26 miljoner kronor till 36 miljoner kronor 2017, 44 miljoner kronor 2018 och 52 miljoner kronor 2019.

Tioårig grundskola

Vi fortsätter att stå bakom förslaget om att en tioårig grundskola, där förskoleklassen blir nya årskurs 1, behövs för att stärka skolans kunskapsfokus. I förslaget ingår också fortbildning av befintliga förskollärare så att de ska bli behöriga att undervisa i den nya grundskolan. För detta satsas 200 miljoner kronor 2017, 200 miljoner kronor 2018 och 964 miljoner kronor 2019.

Mer matematik

För att stärka svenska elevers matematikkunskaper står vi också i fortsättningen bakom vårt förslag om en extra timme matematik i veckan på högstadiet. För detta avsätts 245 miljoner kronor 2017 och därefter 490 miljoner kronor per år.

Obligatorisk läxhjälp

Vi föreslår att det införs obligatorisk läxhjälp, det vill säga en skyldighet för kommuner och fristående huvudmän att erbjuda läxhjälp till alla elever från årskurs 4 till 9, för att alla elever ska få goda förutsättningar att lyckas. För detta avsätts 390 miljoner kronor per år från 2016.

Sommarskola

Moderaterna fördubblar också regeringens satsning på sommarskola så att den uppgår till totalt 300 miljoner kronor per år från 2016.

Idrott på fritis

Fritidsverksamheten har länge hamnat i skymundan. För att stimulera till rörelse och ge alla elever chans att utöva en idrott, även efter skoltid, satsar vi 10 miljoner kronor på ett aktivitetslyft för fritidshemmen.

En it-strategi för skolan

Slutligen behövs en nationell strategi för skolans digitalisering. I länder som Finland och Danmark pågår redan ett arbete för att digitalisera skolan, och Sverige bör inte vara sämre. Vi avsätter därför 1 miljon kronor till Skolverket för att ta fram en sådan strategi. Vi vill också att Skolverket utreder hur programmering i skolan kan införas från årskurs ett.

Utökad rätt till komvux

Möjligheten att få en andra chans att läsa in sina gymnasiebetyg är i många fall avgörande för att få det första jobbet och en väg in på arbetsmarknaden. Vi vill göra det möjligt för alla människor att skaffa sig en grundläggande utbildning för att skapa fler chanser till jobb.

Moderaterna vill därför att rätten att läsa in såväl grundläggande som särskild behörighet till högskolestudier på den kommunala vuxenutbildningen ska utökas till att bli en generell rättighet. Denna rättighet föreslås omfatta alla som är behöriga till sådan utbildning. Satsningen uppgår till 537 miljoner kronor per år från 2017.

Fler platser på yrkesvux

Med yrkesvux kan fler vuxna få en möjlighet att gå en yrkesutbildning. Det är ett effektivt sätt för att nå de grupper som saknar gymnasieutbildning. Skolverkets utvärderingar visar exempelvis att cirka tre av fyra av dem som har gått yrkesvux har fått en anknytning till arbetsmarknaden ett år efter avslutade yrkesstudier. Utan denna typ av utbildning skulle dörren in till det första jobbet vara stängd för många.

För att fler ska få chansen att lära sig ett yrke och få sitt första jobb vill Moderaterna bygga ut yrkesvux. Utbyggnaden sker genom permanenta anslagsökningar till kommunerna för att finansiera möjligheten för fler att gå yrkesvuxutbildningar. Moderaterna satsar 500 miljoner kronor under 2016 för att bygga ut yrkesvuxutbildningarna. Satsningen byggs successivt ut och uppgår 2019 till 1,34 miljarder kronor.

Minskad uppräknning av förvaltningsanslag

För att finansiera prioriterade satsningar görs en justering av de anslag som berörs av PLO-uppräknning. Effekten blir att uppräknningen av vissa anslag blir något lägre jämfört med regeringens förslag.

Camilla Waltersson Grönvall (M)

Betty Malmberg (M)

Michael Svensson (M)

Erik Bengtzboe (M)

Maria Stockhaus (M)

Ida Drougge (M)